O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____

2024 yil “___” _________

LOYIHALASH ASOSLARI

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200 000 – San’at va Gumanitar fanlar.
Ta’lim sohasi:	210 000 – San’at.
Ta’lim yo‘nalishi:	60210400 – Dizayn: interyer dizayni

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi DizLAs1208		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-2		ECTS - Kreditlar 4-4
Fan/modul turi Majburiy		**Ta'lim tili** O'zbek			**Haftadagi dars soatlari** 4-4
1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**		**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Loyihalash asoslari	60-60		60-60	240

2\. **I. Fanning mazmuni.**

Fanni maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga eng sodda interer elementlaridan to murakkab intererlarning fazoviy kompozitsiyasini tuzish, ichki muxitni to'g'ri tashkil qilish, obrazlarni yaratishda noan'anaviy fikrlash, loyihalash faoliyatida texnik vositalarni qo'llashni o'rgatishdir. "Loyihalash asoslari" kursining asosiy hususiyatlaridan biri o'quv jarayonini bevosita zamonaviy loyihalashtirish va ishlab chiqarish tajribalari bilan bog'liq ravishda olib borish ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi: Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, ijodiy va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ijodiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-semestr

1-mavzu. Rim-Grek, Toskan va doriy, Ionik, Korinf, Rim grek orderlarining chizmalarini mavzu va partlarda chizish

Mavzuni tushuntirish. Rim-Grek orderlarining tushunchasi. Rim-Grek orderlarining tushunchasi tarixi, turlari va uning moxiyati. Mavzu va partlar xaqida malumot berish. Mavzu va partlarda Rim-Grek orderlarini chizish usullarini o'rgatish, tushuntirish va ulardan keyinchalik loyixalashda foydalanish. Talabalarda umuman binoning qanday qismlardan iborat ekanligi to'g'risida tushuncha paydo qilish. Mavzu va partlarda chizish orqali proporsiyani xis qilishni shakllantirish.

2-mavzu. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi. Do'kon vitrinasining ergonomik talablari va qoidalari. Do'kon va do'kon vitrinasining umumiy tarz va tarx yechimi.

Mavzuni tushuntirish. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi xaqida umumiy ma'lumot berish. Analoglar bilan tanishish. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi bo'yicha materiallar to'plash, tahlil qilish, o'rganish.

Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi eskizlarini ishlash texnikasi va texnologiyalari haqida malumot berish va o'rgatish. Masshtab haqida malumot berish. Proporsiya haqida ma'lumot berish. Komponovka, o'lchamga solishni o'rgatish.Tanlangan eskiz variantini masshtabga solishni o'rgatish. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi chizmasini chizish. Do'kon vitrinasi nafaqat ichki muhitni tashqi muhit bilan bog'lash balki, haridorlarni jalb qilish vositasi hamdir. Shu sababli ham uning dizayniga alohida e'tibor beriladi. Do'kon vitrinasida dizayndan foydalanishda ham eng birinchi navbatda ergonomic talablarga e'tibor beriladi. To'g'ri yechimli tarx har qanday do'kon istiqboli uchun muvaffaqiyatli qadam hisoblanadi. Do'kon umumiy tarxi va uning honalar joylashuvi tashkil etilishi natijasida do'kon vitrinasi uchun kerakli bo'lgan maydon hajmi kelib chiqadi. Har qanday do'kon vitrinasi unda sotiladigan mahsulot to'g'risida haridorlarga ma'lumot berishi zarur. Shu sababli ham uning tarz dizaynida mavzudan kelib chiqqan holda dizayn loyihasini ishlab chiqish, uning barcha jihatlarini inobatga olish lozim.

2-semestr

1-mavzu. Do'kon vitrinasi maketini yaratishdagi asosiy qoidalari va umumiy masshtab tushunchasi.

Do'konlar va do'kon vitrinasi uchun kerakli jihozlar ro'yhati, ularning miqdori va hajmi haqida ma'lumotlar to'plash. Ularning konsepsiyasini yaratish. Do'kon vitrinasida mahsulotlarni namoyish etishda yorug'lik manbalari va ularni qo'llash qoidalari. Do'kon vitrinasi maketini yasash uchun masshtablashtirish, maket detallarini kesish va yopishtirish ketma ketligi. Do'kon vitrinasi maketini yasashda kichik detallarni yasash.

2-mavzu Turar-joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi loyihasi va maketi. Bolalar o'yin maydoni loyihasining ergonomik asoslanishi, ijtimoiy holati va yoshidan kelib chiqqan holda funksional zonalarga bo'lish.

Mavzuni tushuntirish. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi haqida ma'lumot berish. Topshiriq berish (joyning bosh tarxi, maydoncha tarxi, maket). Mavzu bo'yicha klauzura bajarish. Obraz yaratish. Eskiz loyihalari ustida ishlash (rangli eskiz) Eskizlarni tahlil qilish. Eskizlardan asosiy variantini tanlash. Loyihani ma'lum masshtabga olish. Grafik qismini ishlash (ortogonal chizmalar va rangda) Grafik qismini ishlash (perspektiv ko'rinishlar rangda). Bolalar o'yin maydonchasining maketini ishlash. Bolalar o'yin maydonining bola yoshidan kelib chiqqan holda turli zonalarga bo'lish, shu jumladan imkoniyati cheklangan bolalar uchun ham

	mo'jallangan maxsus o'yin hududini tashkil etish qoida va talablari. O'yin maydonchasiga qo'yiladigan funktsional talablar, birinchi navbatda, ob'ekt yoki uning elementining maqsadga muvofiqligini aniqlaydi. Dizayn jarayonida bolaning maqsadi va ishlatilishiga bog'liq holda, mahsulotning alohida bosqichlari va bosqichlarida ishlashining butun jarayoni hisobga olinadi. Ratsional o'lchovlar, zarur qulayliklarni ta'minlash darajasi aniqlanadi, bo'shliqlarning optimal hajmlari, umumiy ansambldagi yoki kompleksdagi elementlarning o'zaro bog'liqligi belgilanadi. **III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar** Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: **1-semestr** 1. Interyerli muhitga qo'yiladigan talablar. 2. Interyerning anjomli muhiti. 3. Interyerni tashkil etishning funksional-fazoviy asoslari. 4. Xona jihozlari. 5. Xona jihozlari. 6. Xonalar interyerlarini shakillantrish. 7. Xonalar interyerlarini shakillantrish. 8. Jamoat binolarining interyerida qo'laniladigan tabiiy va sun'iy materiallar. 9. Jamoat binolarining interyerili muhitida yorug'likning roli. 10. Fazoviy tarkibni shakilantrish. 11. Umumta'lim maktablarida interyerli muhit. 12. Muzey va ko'rgazma zallarining interyerli fazoviy bo'shliqlari yechimlari. 13. Savdo muassasalarining interyerlari. 14. Savdo muassasalarining interyerlari. 15. Interyerning funksiyasi va kompazitsiyasi. 16. Arxitekturaviy orderlar. 17. Rim Grek orderlari umumiy o'lchamlarini olish. 18. Rim-Grek orderlarini chizish. 19. Rim-Grek orderlarini chizish. 20. Rim-Grek orderlarini chizish. 21. Toskan va doriy orderining dekorativ bezaklari, qurilishida badiiy va funksional jihatlari. 22. Toskan va doriy orderining dekorativ bezaklari, qurilishida badiiy va funksional jihatlari.

	3. M.M.Vaxitov, Sh.R.Mirzayev "Memorchilik (I-qism memorchilik tarixi)" darslik Toshkent taffakur 2010y. 368b. 4. X.Po'latov, P.Zohidov, D.Nosirova, M.Miryusupova, Sh.Nurmuhamedova "Arxitekturaviy kompozitsiya asoslari" darslik. -Toshkent "Talqin" 2005y. 96b. 5. A.O'ralov, X.Po'latov, M.Miryusupova, M.Zoirova, O.Salimov, Sh.Nurmuhammedova, D.Alimova, A.Turdiyev, Sh.Reyimboyev. "Arxitekturaviy loyihalash asoslari"- Noshir Toshkent 2010y. 199b. 6. T.A.Hidoyatov, S.A.Kadirova, Y.I.Abdurahmonov "Zamonaviy jihozlash va interyer" o'quv qo'lanma O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti Toshkent – 2012y 159b **Axborot manbalari** 1. www.pedagog.uz. 2. www.edu.uz. 3. http://ziyonet.uz. 4. www.cspu.uz.
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil "29" "08" "1"-sonli qarori bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** 1. B.B.Ko'kiyev. CHDPU "Muhandislik va kompyuter grafikasi" kafedrasi p.f.f.d., v/b., dotsent. 2. Q.Sh.Bekqulov. Muhandislik va kompyuter grafikasi" kafedrasi p.f.f.d., v/b/dotsent.
9.	**Taqrizchilar:** 1. S.X.Mardov Toshkent arxitektura-qurilish universiteti "Talabalar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy faoliyat bo'yicha dekan movini p.f.f.d., (PhD). 2. X.E.Sultanov Chirchiq davlat pedagogika universiteti "San'atshunoslik" fakultet dekani p.f.f.d., v/b professor.

	• konspekt yozish; • glossariy tuzish; • individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish; • keys-topshiriqlarini bajarish; • mavzuli portfoliolar tuzish; • axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash; • manbalar bilan ishlash; • chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; • multimediali taqdimotlar yaratish; • guruhlarda ishlash; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar;
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. M.I.Roziqberdiyev, "Arxitektura va dizayn grafikasi", oquv qollanma, Toshkent, "Faylasuflar" nashriyoti, 2019 y.-136 b. 2. X.M.Ubaydullayev, M.M.Inogomova, "Turar joy va jamoat binolarini loyihalashning tipologik asoslari", darslik. – Toshkent, Voris-nashriyot, 2009. – 384 b. 3. Murodov Sh.K., Hakimov L.Q., Xolmurzayev A. Chizma geometriya. –T.: "Iqtisod-moliya", 2008. 4. Valiyev A.N. Perspektiva. –T.: "Voris nashriyot", 2009. **Qo'shimcha adabiyotlar.** 1. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi.- Toshkent, 2021. -458 b. 2. M.Muxamedova, "Me'morchilik asoslari" o'quv qo'lanma, - T : "Fan va texnalogiya" 2018,296 bet.

	23. Ionik orderning asosiy bezak va qurilishdagi funksional jihatlari. 24. Ionik orderning asosiy bezak va qurilishdagi funksional jihatlari. 25. Korinf orderining murakkab bezaklari va arxitekturada qo'llanilishi. 26. Korinf orderining murakkab bezaklari va arxitekturada qo'llanilishi. 27. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi eskiz chizmasni chizish. 28. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi eskiz chizmasni chizish. **2-semestr** 1. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi. 2. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi. 3. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi. 4. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasining ergonomik talablari va qoidalari. 5. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasining ergonomik talablari va qoidalari. 6. Do'kon va do'kon vitrinasining umumiy tarx yechimi. 7. Do'kon va do'kon vitrinasining umumiy tarx yechimi. 8. Do'kon vitrinasining tarz yechimida mavzuviy dizayn yaratish. 9. Do'kon vitrinasining tarz yechimida mavzuviy dizayn yaratish. 10. Do'kon vitrinasi va intererlarida qo'llaniladigan jihozlar va yorug'lik manbalari. 11. Do'kon vitrinasi maketini yaratishdagi asosiy qoidalari va umumiy masshtab tushunchasi. 12. Do'kon vitrinasi maketini yaratishdagi asosiy qoidalari va umumiy masshtab tushunchasi. 13. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi maketi 14. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi maketi 15. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi maketi 16. Ko'rgazma stendi yoki do'kon vitrinasi maketi 17. Bolalar o'yin maydonchasiga qo'yiladigan umumiy talablar. 18. Turar joy majmuasidagi bolalar o'yin maydonchasi eskizini tayyorlash. 19. Turar joy majmuasidagi bolalar o'yin maydonchasi eskizini tayyorlash. 20. Bolalar o'yin maydonining bolalar ijtimoiy holati va yoshidan kelib chiqqan holda zonalarga bo'lish. 21. Bolalar o'yin maydonining bolalar ijtimoiy holati va yoshidan kelib chiqqan holda zonalarga bo'lish.

	22. Bolalar o'yin maydonining ergonomik talablari 23. O'yin maydonini umumiy mashtablashtirish. 24. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi maketi. 25. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi maketi. 26. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi maketi. 27. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydonchasi maketi. 28. Yorug'lik manbalarining umumiy talab va qoidalari. **Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi. **Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** **1-semestr** 1. Arxitektura to'g'risida tushuncha 2. Arxitekturaga xos jihatlar. 3. Me'moriy chizma haqida. 4. Arxitekturaviy orderlar. 5. Rim grek orderlarining dekorativ bezak chizmasini chizish. 6. Rim grek orderlarining asosiy qismlari eskizlarini chizish. 7. Rim grek orderlarining asosiy qismlari chizmasini chizish. 8. Rim grek orderlarining asosiy qismlari pilastindan foydalanib yasash. 9. Kichik shakillarni loyihalashning ahamiyati. 10. Kichik me'moriy shakillar. 11. Kichik me'moriy shakillarni o'lchash va ortoganal chizmalarini bajarish. 12. Do'konlar intererida jihozlar joylashuvi, tarx yechimi. 13. Do'konlar intererida jihozlar joylashuvi, eskizini chizish. 14. Do'konlar intererida jihozlar joylashuvi va tarkibiy qismlarni yozib chiqish. 15. Do'konlar intererida jihozlar joylashuvi, markazdan yo'naltirilgan yorug' soyani topish.

	2-semestr 1. Do'kon intererlari dizayni. 2. Inshoatning ortoganal tasvirini bajarish. 3. Inshoatning perspektivadagi ko'rinishni bajarish. 4. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydoniga dekorativ arka eskizni chizish. 5. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydoniga dekorativ arka chizmasini chizish. 6. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydoniga dekorativ arka chizmasini bo'yash. 7. Turar joy majmualaridagi bolalar o'yin maydoniga dekorativ arka maketini yasash. 8. Xona interyerida bolalar uchun kichik o'yingoh eskizni chizish. 9. Xona interyerida bolalar uchun kichik o'yingoh chizmasini chizish. 10. Xona interyerida bolalar uchun kichik o'yingoh maketini yasash. 11. Korxona ofes (interyeri) loyihasni eskizni chizish. 12. Korxona ofes (interyeri) chizmasini eskizni chizish. 13. Korxona ofes (interyeri) chizmasini va maketni tayyorlash. 14. Interyerda dekarativ xona jixozlari loyihasi. 15. Dekorativ arka dizayni va umumiy mashtabdagi maket loyihasi.
3.	**VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:** 1. turli turar-joy va jamoat binolari intererlarini loyihalash va jihozlash to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi***; **(bilim)**. 2. loyihalashning me'moriy talablari, tamoyillari va usullarini; turli funksiyali xonalar intererlarini shakllantirish uchun zarur bo'lgan jihozlar majmuasining xususiyatlarini jarayonlarning xususiyatlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;(*** **ko'nikma**). 3. talaba g'oyaviy – badiiy, funksional – texnik va iqtisodiy masalalar majmuasini hisobga olgan xolda bino va inshootlar intererlarini hal etish muammolari bo'yicha yechimlar qabul qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*****(malaka)**.
4.	**VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar tayyorlash; • kurs ishi yozish;